

Nationella expertrådet för klimatanpassning - lägesrapport med redovisning av resultat

1. Bakgrund

I instruktionen för SMHI anges att det inom SMHI ska finnas ett särskilt beslutsorgan, Nationella expertrådet för klimatanpassning. Rådet ska vart femte år besluta om en rapport som innehåller:

- förslag på inriktning av det nationella arbetet för klimatanpassning,
- en prioritering av anpassningsåtgärder utifrån en bedömning av risk, kostnad och nytta,
- en sammanfattande analys av klimatförändringens effekter på samhället, och
- en uppföljning och utvärdering av det nationella arbetet med klimatanpassning

Den första rapporten ska lämnas till regeringen senast den 31 december 2021.

Enligt SMHIs instruktion ska det även vid SMHI finnas ett sekretariat som ska bistå Nationella expertrådet för klimatanpassning.

I den nationella strategin för klimatanpassning anges att rådet ska ha i uppgift att följa och utvärdera arbetet med klimatanpassning samt ta fram underlag för inriktningen av det nationella arbetet med klimatanpassning inför revidering av den nationella strategin. För att säkerställa att olika aspekter vägs samman, ska rådet arbeta för en bred förankring i samhället och ha kontakter med representanter från såväl forskarsamhället, näringsliv, branschorganisationer, nationella och regionala myndigheter samt Sveriges Kommuner och Landsting¹. Regeringen beslutar om rådets sammansättning.

I SMHIs regleringsbrev för budgetåret 2020 anges att Nationella expertrådet för klimatanpassning ska redovisa vilka resultat man hittills har uppnått inom ramen för sin uppgift, senast den 30 juni 2020. Denna rapport redovisar rådets och sekretariatets arbete under perioden september 2018 till juni 2020.

2. Arbetsordning för rådet och sekretariatet

En arbetsordning har tagits fram för rådets och sekretariatets arbete (bilaga 1). Sekretariatet ska effektuera rådets beslut och anskaffa de resurser som rådet beslutar. När rådet har tagit beslut om framtagande av analyser och underlagsrapporter undersöker sekretariatet om uppdraget kan genomföras av SMHI. I de fall den kompetens som krävs inte bedöms vara tillgänglig inom SMHI anskaffas resurser utanför SMHI.

---

¹ Sedan november 2019, Sverige Kommuner och Regioner

3. Rådets ordförande och ledamöter

Rådet leddes fram till 30 oktober 2019 av Gunnar Holmgren och efterträddes av Lisbeth Schultze, Länsstyrelsen Västra Götaland. Carina Keskitalo, Umeå Universitet verkar som rådets vice ordförande sedan 1 november 2018.

Följande ledamöter har medverkat sedan starten: Irene Bohman, vattenvårdsdirektör, Södra Östersjöns vattenmyndighet, Robert Johannesson, enhetschef Boverket, Erik Kjellström, professor i klimatologi, Rossby Centre, SMHI, Elisabet Lindgren, läkare och docent i hållbarhetsvetenskap, samt Sofie Storbjörk, docent i miljövetenskap, Linköpings universitet.

Patrik Perbeck, MSB deltog i rådet fram till mars 2020. Tonje Grahn, universitetslektor, Karlstad universitet, har deltagit i rådets arbete sedan april 2019 och Henrik Larsson, MSB sedan mars 2020.

För mer information om rådets ledamöter se [rådets hemsida](#).

4. Rådets sekretariat

Rådets sekretariat har sedan starten letts av Lotta Andersson. Hennes arbetsinsats var fram till och med december 2019 ca 50 % och sedan 2020 ca 60 % av en heltid. I december anslöt Karin Lundgren Kownacki till sekretariatet på ca 60 % och i januari 2020 anslöt även Theresé Sjöberg på ca 60 % av en heltid. Dessutom ansvarar Ingrid Gudmunsson för rådets kommunikation. För mer information om sekretariatet se [rådets hemsida](#).

5. Möten med rådet

Rådet har genomfört åtta möten. Protokoll från dessa möten bifogas. En sammanställning av mötenas fokus finns även under fliken "möten med rådet" i bilaga 2.

6. Avstämningsmöten med ordförande och sekretariat

Ordförande, vice ordförande och sekretariatet har regelbundna avstämningsmöten via videokonferens. Detta är ett komplement till rådets fyra möten per år och möjliggör en kontinuerlig dialog för att säkerställa att arbetet går framåt enligt plan.

7. Underlagsrapporter

Som underlag till rådets arbete har fyra underlagsrapporter beställts. Författarna av underlagsrapporten ansvarar själva för innehållet i rapporterna. Rapporterna beskrivs kortfattat under fliken "levererade underlagsrapporter" i bilaga 2. De utgivna rapporterna nås via [rådets hemsida](#).

- Konsekvenser för Sverige av klimatförändringar i andra länder (PwC, 2019)²
- Screening av nationellt arbete med klimatanpassning (IVL, 2020)³
- Identifiering och prioritering av förebyggande åtgärder för att hantera torka och vattenbrist (Sweco, 2020).
- Konsekvenser för Sverige av klimatförändringar i andra länder – experternas värdering (IVL, 2020)

---

² <https://www.pwc.se/sv/pdf-reports/hallbar-affarsutveckling/konsekvenser-for-sverige-av-klimatforandringar-i-andra-lander-ny.pdf>

³ <https://www.ivl.se/download/18.4b6d4d801726dd55433a2/1591022693603/C502.pdf>

8. Länk mellan rådets/sekretariates arbete och SMHIs arbete med klimatanpassningsförordningen

SMHIs årliga analys av myndigheternas redovisningar av sitt arbete med klimatanpassning enligt Förordning (2018:1 428) om myndigheters klimatanpassningsarbete⁴ är ett viktigt underlag till rådets och sekretariatets arbete. Rådet och sekretariatet har bidraget med synpunkter till SMHIs arbete med utformning av redovisningssystemet. Sekretariatet har även bidragit med synpunkter på sammanställning och utvärdering av resultaten från myndigheternas redovisningar, samt på framtagandet av en rapport kring kommunernas arbete med klimatanpassning⁵.

Rådet och sekretariatet har dessutom en dialog med SMHI kopplat till myndighetens uppdrag att ta fram ett system för uppföljning och utvärdering av det nationella arbetet med klimatanpassning.

9. Kunskapsinventering

Nationella expertrådet för klimatanpassning har genom en webbenkät efterlyst kunskap som kan bistå rådet i arbetet med uppföljning och utvärdering av det nationella arbetet med klimatanpassning. Genom enkäten har rådet och sekretariatet tagit del av relevant publicerat material såsom myndighetsrapporter, vetenskapliga artiklar samt rapporter från företag, bransch- och intresseorganisationer. Genom enkäten efterlystes material om de risker och möjligheter Sverige kommer att möta på grund av klimatförändringar, både lokalt och globalt, samt förslag på möjliga åtgärder. Enkäten var uppdelad i olika temaområden som till stor del motsvarar det tematiska delkapitlet i rådets slutrapport. Temaområdena bestod av det klimatvetenskapliga kunskapsläget; Klimatinformation som beslutsunderlag; Naturmiljön och naturresurser; Areella näringar och besöksnäring; Infrastruktur; Människor och bebyggd miljö; Näringsliv och industri; Förändringar i vår omvärld; Identifierade synergier; Målkonflikter och behov av tvärsektorielt samarbete samt Övrigt (information som man anser inte passar in i något temaområde). Enkäten var utformad med möjligheten att ladda upp publikationer samt bland annat skriva ner de viktigaste budskapen, identifierade risker och möjligheter, behov av samt prioritering av anpassningsåtgärder, målkonflikter/synergier, bedömning av kostnad/nytta kopplat till anpassningsåtgärder, kunskapsbehov och eventuella länkar i fritextsvar. I enkäten fanns även en möjlighet att lämna kommentarer kring vilka aspekter som saknas i den nuvarande strategin, samt möjligheten att lämna förslag på vilka prioriteringar som rådet bör rekommendera i en uppdatering av strategin. Totalt fick kunskapsinventeringen in 138 bidrag utav ca 100 respondenter från en stor bredd av organisationer.

10. Klimatinformation

Rosby Centre vid SMHI har av rådet fått i uppdrag att skriva en underlagsrapport kring klimatförändringar i Sverige. Syftet är att uppdatera kunskapsläget, dvs. att ge en bild av vad det är vi ska anpassa oss till, samt att identifiera kunskapsluckor av betydelse för klimatanpassningsarbetet. Arbetet är initierat och kommer att fortgå till sommaren 2021. En referensgrupp har etablerats, med deltagare från såväl nationella myndigheter (Sara Nordmark, MSB; Pelle Boberg, NV; Anneli Harlén, HaV; Hillevi Eriksson, Skogsstyrelsen; Per Bodin, Jordbruksverket; Alexander Öjelid, Energimyndigheten) som forskarsamhället (Anna Rutgersson, Uppsala universitet; Michael Tjernström, Stockholms universitet). Våren 2021 kommer även en workshop att ordnas med olika användargrupper.

---

⁴ Myndigheters arbete med klimatanpassning 2019, SMHI Rapport Klimatologi Nr 54, 2020.

11. Vision om ett klimatanpassat Sverige

Arbetet med att till rådets slutrapport ta fram en vision om ett klimatanpassat samhälle har initierats. Ett första steg består av att i samband med ett Megagame kring klimatförändringar, tillsammans med Linköpings Universitet undersöka hur olika grupper av deltagare (ungdomar, politiker, experter, forskare m.fl.) tänker kring en klimatanpassad framtid. Är det nuvarande system som vi ska rusta för att möta klimatförändringar eller krävs transformationer till ett delvis annorlunda samhälle? I ett megagame är det ett stort antal spelare som spelar samtidigt med inslag av kreativitet, problemlösning och konflikt. Spelet skulle ha genomförts i april 2020, men har skjutits på till hösten 2020 på grund av Covid-19 pandemin.

12. Kommunikationsinsatser

En kommunikationsplan har tagits fram för rådets och sekretariatets arbete (bilaga 3). En mix av kanaler används för att informera, väcka nyfikenhet och för att skapa personliga relationer, där olika kanaler har olika syften. Rådets webbplats⁵ är huvudplattformen för kommunikationen. Relationer skapas och kunskap sprids via föredrag och sociala media. Intresse väcks även genom att information kommuniceras via klimatanpassning.se och dess nyhetsbrev, samt via smhi.se. Representanter för olika aktörer som vi samverkar med bjuds in till rådets möten. Rådet har även gjort ett inspel till forskningspropositionen. Till hösten planeras även ett dialogseminarium med deltagande av ett brett spektrum av aktörer som representerar olika sektorer och delar av Sverige.

12.1. Dialog med inbjudna aktörer vid rådets möten

Som en del av arbetet med en bred förankring i samhället har olika aktörer bjudits in till rådets möten. Synpunkter som förts fram i samband med dessa dialoger beskrivs kortfattat under fliken ”dialog med inbjudna aktörer” i bilaga 2.

- Sveriges Kommuner och Regioner
- Svenskt Vatten
- Klimatpolitiska Rådet
- Storbritanniens klimatanpassningsråd och dess sekretariat
- Svensk Försäkring

Rådet har två ytterligare möten inbokade för hösten 2020. I samband med rådets möte i september kommer fokus att vara på möjligheten för samarbete mellan kommuner i klimatanpassningsarbetet, med medverkan av kommunnätverket som koordineras av Region Västra Götaland, samt Ängelholms kommun. Vid rådets möte i november kommer fokus vara på hållbara städer med medverkan av Fastighetsägarna.

12.2. Kommunikation vid externa event

Ett antal övriga kommunikationsinsatser har genomförts. Ett urval av dessa redovisas under fliken ”kommunikation vid externa event” i bilaga 2. Dessutom presenteras expertworkshops och intervjuer.

- Möte med statssekreterare Eva Svedling och RK:s klimatenhet (juni 2019)
- Almedalen 2019

---

⁵ <https://klimatanpassningsradet.se/>

- Konferensen Vattnet och samhället i framtidens (augusti 2019)
- Länsstyrelsernas klimatanpassningsnätverk (oktober 2019)
- Workshop Klimatförändringar och hälsa, Folkhälsomyndigheten (november 2019)
- Intervju Miljö & Utveckling (december 2019)
- Workshop Regional kustsamverkan (januari 2020)
- Fridays for Future: Hur påverkar klimatförändringar Sverige och Karlstad? (januari 2020)

12.3. Inspel till forskningspropositionen

Expertrådet gjorde i september 2019 ett inspel till forskningspropositionen (bilaga 4). Inspelet fokuserade på följande budskap:

- Klimatanpassningsarbetet ska bygga på vetenskapligt underlag kring klimatförändringar
- Forskning krävs kring systematiskt genomförande och utvärdering av klimatanpassning
- Ett nationellt forskningsprogram med fokus på vatten med koppling till klimatanpassning behövs
- Förstärk fokus på användarvänlig forskning

12.4. Dialogseminarium

Ett dialogseminarium planeras till den 15 oktober 2020. Syftet med seminariet är att ge berörda aktörer en möjlighet att bidra med information och synpunkter till rådets slutrapport. Det är ett komplement till befintliga underlagsrapporter och kunskapsinventeringen. Genom seminariet ska rådets arbete förankras brett och tvärsektoriellt samt regionala perspektiv fångas in. Bredden av aktörer ska fångas och diskussion mellan dessa möjliggöras. Målgrupper är de som arbetar med klimatanpassning inom länsstyrelser, regioner och kommuner, branschorganisationer, SKR, samt forskare. En "save the date" skickades ut den 16 juni 2020. Mer information om former för seminariet samt program och anmälan för dagen skickas ut i slutet av augusti.

Hösten 2021 planeras en avslutande hearing planerad där rådets kommande rapport kommer att presenteras.